

ПРОФЕСИОНАЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПРЕПОДАВАТЕЛЯ

Доц. С. Цветкова, д.нс

Качества на преподавателя, които имат отношение към *продуктивното педагогическо общуване*:

- Задълбочени психологически познания
- Качества на емоционално-волевата сфера – емпатийни способности
- Личностни черти и индивидуално-психологически особености на преподавателя, които определят „образа“ му сред околните;

- Еднакво (без наличие на толериране)
отношение към всички обучаеми
- Педагогическа интуиция
- В процеса на активно общуване се развиват качества като: внимателност, наблюдателност, аналитично и логическо мислене

- Самопознание и самооценка, педагогическа рефлексия
- Комуникативни умения – усъвършенстване на придобитите, възприемане и прилагане на нови комуникативни техники, развиване на комуникативната компетентност
- Стремех към повишаване на комуникативната култура, чрез съчетаване на вербалното и невербално поведение.

Актуалният комуникативен капацитет на преподавателя, може да доведе до някои грешни представи. Част от тях са:

- а) Възрастта на преподавателя е право пропорционална на неговата подготвеност за работа в различни ситуации;
- б) Комуникативната компетентност не се повлиява от актуалното психическо състояние на преподавателя;
- в) Степента на комуникативност зависи от професионалния опит, породен от сложни ситуации и конфликти;
- г) Социалния опит за позитивно общуване е константен.

- Преодоляването на тези заблуди би довело до яснота относно обективността на актуалния комуникативен капацитет.
- *Стила на преподаване* се изразява в индивидуално-типологичните особености на взаимодействието с учащите.

- ***Майстор:*** Решава сам. Предпочита решения, които са свързани с високи цели. Мобилизира като сам дава пример. Развива чувство на отговорност у всеки студент. Предоставя свобода – всеки да се справи със “своята част”. Намесва се само в трудни или казусни ситуации.

- ***Приятел:*** Взетите решенията са резултат от работата на групата. Избягва крайните оценки. Възприема добронамерено всички студенти, апелира за добра атмосфера. Държи се като един от групата. Осланя се на групата, влиза в личен контакт с всеки. Старае се да окаже помощ на всеки. Често търси съвет и допълнителна информация.

- ***Автократ:*** Решенията взима сам. Когато оценява работата, оценява и личността на студента. Използва наказания, отправя похвали за добре свършена работа. Спазва дистантност. Изисква информация за всичко. Дава точни инструкции.

- **Треньор:** Взема сам решенията за достигане на поставените “високи” цели, но информира групата за съображенията си. Награждава при всички постижения, оказва помощ при трудности, поощрява. Има пред вид възможностите за развитие на всеки от групата и подчертава успехите му. Често използва обратната връзка. Старае се да поддържа постоянен контакт с всеки.

Стилове на обучение

- **Емоционално-импровизаторски**

Преподавателят с такъв стил е ориентиран основно към процеса на обучение; склонен е да обяснява логично, интересно; високо оперативен, владее богат методически арсенал.

Слаби страни: минимална обратна връзка, не е склонен да прави анализ на собствената си дейност и резултатите от нея;

- **Емоционално-методичен**

Характерни са: ориентация към процеса на обучение и към резултатите; адекватно планиране; проследява динамиката в успеваемостта; прилага системен контрол над знанията; с много добра методична подготовка, доминираща е колективната насоченост - екипност.

За разлика от първия тип – активира студентите със съдържанието на предмета.

Динамични характеристики: повишена чувствителност, възможна тревожност, чувствителност, внимателност, традиционност, отсъствие на демонстративност и самовлюбване;

- **Разсъдително-импровизаторски стил**

За стила са характерни: ориентация към процеса и към резултата от обучението, оперативност, съчетание на рефлексивност и интуитивност, адекватно планиране на учебния материал.

За разлика от преподавателите с емоционален стил, преподавателите с такъв стил проявяват по-малка изобретателност и вариативност в използването на методите на обучение; склонен е към активация чрез индиректни въпроси, прецизира формулировките;

- **Разсъдително-методичен стил**

Изцяло ориентирани към резултатите от обучението, педантично планират учебния материал, консервативни, изключително последователни, демонстрират ограничен арсенал от методи, предпочитат репродуктивната дейност, много рядко прилагат разнообразни форми на обучение и колективни обсъждания.

Склонни са да работят по-активно с ограничен кръг студенти. Акцентират по-скоро на учебните навици, отколкото на интереса към дисциплината.

Фактори, които повлияват комуникативните отношения,
разгледани в двете противоположни дименсии симпатия,
привличане - антипатия, отблъскване

<i>Междоличностна привлекателност</i>	<i>Междоличностна непривлекателност</i>
<ul style="list-style-type: none">- Сходство на нагласите, интересите, мненията;- Адекватно възприемане на положителните и отрицателните черти;- Сходство в главните и различие във второстепенните качества;- Положителен комуникативен фон;- Условия за сътрудничество	<ul style="list-style-type: none">- Различия в нагласите, интересите, мненията;- Неадекватно възприемане на положителните и отрицателните черти;- Различие в главните и във второстепенните качества;- Отрицателен комуникативен фон;- Условия за съперничество

Насоки за развитие на педагогическото общуване:

- - Умения да се заставят студентите да слушат с интерес и разбиране;
- - Умения да се изслушват студентите с необходимото внимание, интерес и загриженост;
- - Умения за съчетаване в педагогическата дейност на рационалното, емоционалното, на разума и чувствата;
- - Умения да се създаде позитивна, доброжелателна, наситена с доверие атмосфера, да се съчетават умело образователните и възпитателните задачи.

